

C.	6	yn chini.
D.	7	yn rini.
E.	8	yn pari.
F.	9	<i>yn chon.</i>
G.	10	yn thahui.
A.	11	yn tzini.
B.	12	yn tzonyabi.
C.	13	yn tzinbi.
D.	14	<i>yn thihui.</i>
E.	15	ynixotzini.
F.	16	ynichini.
G.	17	ynyabin.
A.	18	yn thaniri.
B.	19	<i>yno Don.</i>
C.	20	yn yelbi.
D.	21	ynettuni.
E.	22	yn beori.
F.	23. Vigilia	yni tha âtin.
G.	24. Nativit. S. Joan Bap.	<i>yn Bani.</i>
A.	25. <i>yn thamehui</i>	yn xichari.
B.	26	yn chini.
C.	27	yn rini.
D.	28. Vigilia	yn p̄ari.
E.	29. Pet. et Paul. Apost.	<i>yno Don.</i>
F.	30	yn thahui.

D. JULIUS xxxi.

G.	1	yn tzini.
A.	2	yn tzoabi.
B.	3	yn tzinbi.
C.	4	<i>yn thihui.</i>
D.	5	ynixotzini.
E.	6	ynichini.
F.	7	ynyabin.
G.	8	yn thaniri.
A.	9	<i>yno Don.</i>
B.	10	ynyelbi.
C.	11	ynettuni.
D.	12	yn beori.
E.	13	yni tha âti.
F.	14	<i>yn Bani.</i>
G.	15. <i>ynis cãtholohui</i>	ynxichari.
A.	16	yn chini.
B.	17	yn rini.
C.	18	yn pari.

D.	19	<i>yn chon.</i>
E.	20	yn thahui.
F.	21	yn tzini.
G.	22. M. ^a Magdalena	yn tzonyabi.
A.	23	yn tzinbin.
B.	24. Vigilia	<i>yn thihui.</i>
C.	25. Santiago Apost.	ynixotzini.
D.	26. Sant Ana	ynichini.
E.	27	ynyabin.
F.	28	yn thaniri.
G.	29	<i>yno Don.</i>
A.	30	ynyelbin.
B.	31	ynettuni.

AUGUSTUS xxxi.

C.	1	yn beori.
D.	2	yn tha âti.
E.	3	<i>yn bani.</i>
F.	4. <i>ymatatohui</i>	yn xichari.
G.	5	yn chini.
A.	6. traficacion (Sic.) Dñi	yn rini.
B.	7	yn pari.
C.	8	<i>yn chon.</i>
D.	9. Vigilia	yn thahui.
E.	10. Laurenti mart.	yn tzini.
F.	11	yn tzonyabi.
G.	12. Sta. Clara Virgen	yn tzinbi.
A.	13	<i>yn thihui.</i>
B.	14. Vigilia	ynixotzini.
C.	15. Asonption (Sic.) B. M.	ynichini.
D.	16. San Roque Confes.	ynyabin.
E.	17	yn thaniri.
F.	18	<i>yno Don.</i>
G.	19. San Luys Obispo	yn yelbin.
A.	20. San Bernardo Abbad	ynettuni.
B.	21	yn beori.
C.	22	yni tha âti.
D.	23. Vigilia	<i>yn bani.</i>
E.	24. <i>Itzbachaa</i>	yn xichari.
F.	25. Luys Rey de Francia	yn chini.
G.	26	yn rini.
A.	27	yn pari.
B.	28. Augustini obis. conf.	<i>yn chon.</i>
C.	29	yn thahui.
D.	30	yn tzini.
E.	31	yn tzoabin.

D. SETIEMBRE XXX.

F.	1.	yn tzinbi.
G.	2. San Antonio martyr.	<i>yn thihui.</i>
A.	3.	ynixotzini.
B.	4. S. Mose Confesor	yni chini.
C.	5.	ynyabin.
D.	6.	yn thaniri.
E.	7.	<i>yno Don.</i>
F.	8. Natibitas B. M.	yn yelbin.
G.	9. San Gregorio martir	ynettuni.
A.	10. Nicolai de Tolentino.	yn beori.
B.	11.	yni tha âtio.
C.	12. S. Maximiniano Obispo.	<i>yn Bani.</i>
D.	13. <i>yn toxijuhi.</i>	ynxichari.
E.	14. Exaltacion de la Sta. ✠	ynchini.
F.	15.	yn rini.
G.	16.	yn pari.
A.	17.	<i>yn chon.</i>
B.	18.	yn thahui.
C.	19.	yn tzini.
D.	20. Vigilia.	yn tzonyabi.
E.	21. Mathei Apost.	yn tzinbi.
F.	22.	<i>yn thihui.</i>
G.	23.	ynixotzini.
A.	24.	ynichini.
B.	25.	ynyabin.
C.	26. S. Cipriano y Justina	yn thaniri.
D.	27. S. Exuperio Arzb.º de Tolos.	<i>yno Don.</i>
E.	28. SS. Cosme y Damian.	yn yelbin.
F.	29. Michaelis Arcangeli.	ynettuni.
G.	30. Hieronymi.	yn beori.

OCTOBRE XXXI.

A.	1.	yni tha âti.
B.	2.	<i>yn bani.</i>
C.	3. <i>yn thaxijui.</i>	yn xichari.
D.	4. Francisci Confesuris. (Sic.)	yn chini.
E.	5.	yn ri ni.
F.	6.	yn pari.
G.	7.	<i>yn chon.</i>
A.	8.	yn thahui.
B.	9.	yn tzini.
C.	10.	yn tzoabi.
D.	11.	yn tzinbi.

E.	12.	<i>yn thihui.</i>
F.	13.	yni xotzini.
G.	14.	yni chini.
A.	15.	yn yabin.
B.	16.	yn thaniri.
C.	17.	<i>ynohttho.</i>
D.	18. Luce Evangelista	yn yebin.
E.	19.	ynettuni.
F.	20.	yn beoori.
G.	21.	yni tha âthi.
A.	22.	<i>yn bani.</i>
B.	23. <i>yn thechaqui</i>	yn xichari.
C.	24.	yn chi ni.
D.	25.	yn ri ni.
E.	26.	yn pari.
F.	27. Vigilia	<i>yn chon.</i>
G.	28. Gimonis (Sic.) et Jude	yn thahui.
A.	29.	yn tzini.
B.	30.	yn tzonyabi.
C.	31. Vigilia	yn tzinbin.

NOVIEMBRE XXX.

D.	1. S. festo omnium SS. oram.	<i>yn thihui.</i>
E.	2.	yni xotzini.
F.	3.	yn chini.
G.	4.	yn yabin.
A.	5.	yn thaniri.
B.	6.	<i>ynohttho.</i>
C.	7.	ynyeebi.
D.	8.	ynettuni.
E.	9.	yn beoori.
F.	10.	yn tha âti.
G.	11. Martini Ep. confes de.	<i>yn bani.</i>
A.	12. S.ª Disgon <i>yn thechotahui.</i>	yn xichari.
B.	13.	yn chini.
C.	14.	yn rini.
D.	15.	yn pari.
E.	16.	<i>yn chon.</i>
F.	17.	yn thahui.
G.	18.	yn tzini.
A.	19.	yn tzonyabi.
B.	20.	yn tzinbi.
C.	21.	<i>yn thihui.</i>
D.	22.	ynixotzinni.

E.	23.....	yn chini.
F.	24.....	yn yabin.
G.	25. Catherine virg et mar.....	yn thaniri.
A.	26.....	ynohtho.
B.	27.....	ynye äbin
C.	28.....	ynettuni.
D.	29. Vigilia.....	yn beoori.
E.	30. Andrei Apost.....	yn tha äthi.

DICIEMBRE XXXI.

F.	1.....	yn bani.
G.	2. ynleyabihitzin.....	yn xichari.
A.	3.....	yn chini.
B.	4.....	yn rini.
C.	5.....	yn pari.
D.	6.....	yn chon.
E.	7.....	yn thahui.
F.	8. Conceptio B. M.....	yn tzini.
G.	9.....	yn tzonyabi.
A.	10.....	yn tzinbin.
B.	11.....	yn thihui.
C.	12.....	ynixotzini.
D.	13. Lucie Virg et mar.....	ynichini.
E.	14.....	ynyabin.
F.	15.....	yn thaniri.
G.	16.....	ynohtho.
A.	17.....	ynyabin.
B.	18. Expectation.....	ynattuni.
C.	19.....	yn beoori.
D.	20. Vigilia.....	yni tha äthi.
E.	21. Tome Apost.....	yn bani.
F.	22. yn Thaxitohui.....	yn xichari.
G.	23.....	yn chini.
A.	24. Vigilia.....	yn rini.
B.	25. Nativitas Dni' mi.....	yn pari.
C.	26. Sancte Stephani.....	yn chon.
D.	27. Juanis Apost.....	yn thahui.
E.	28. SS. Innocenciom.....	yn tzini.
F.	29.....	yn tzonyabin.
G.	30.....	yn tzinbin.
A.	31. Silbestri.....	yn thihui.

FINIS.

En ese calendario hallamos, escribe el Sr. Chavero, (10) primeramente los cuatro signos iniciales: (11)

Chon, Thihui, Don, Bani.

Chon significa conejo, *thihui*, caña; *don*, pedernal; y *bani*, casa: por lo mismo corresponden á *tochtli*, *acatl*, *técpatl* y *calli*: de donde deducimos que seguían el orden mexicana, y que con esos cuatro signos combinaban sus períodos de trece años y sus ciclos de cincuenta y dos.

Los nombres de los días de la veintena son:

1. <i>Inxichari.</i>	11. <i>Inixotzini.</i>
2. <i>Inchini.</i>	12. <i>Inichini.</i>
3. <i>Inrini.</i>	13. <i>Inyabi.</i>
4. <i>Inpari.</i>	14. <i>Inthaniri.</i>
5. <i>IN CHON.</i>	15. <i>INO DON.</i>
6. <i>Intahui.</i>	16. <i>Inyelbi.</i>
7. <i>Intzini.</i>	17. <i>Inettuni.</i>
8. <i>Intzonyabi.</i>	18. <i>Inbeori.</i>
9. <i>Intzinbi.</i>	19. <i>Inithaäti.</i>
10. <i>IN THIHUI.</i>	20. <i>IN BANI.</i>

De las diez y ocho veintenas sabemos el nombre de catorce, pues el calendario no está completo. Son esas veintenas:

1. <i>In thagari.</i>	8. <i>Its bachaa.</i>
2. <i>In dehuni.</i>	9. <i>In thoxijui.</i>
3. <i>In thesamoni.</i>	10. <i>In thaxijui.</i>
4. <i>In tturimehui.</i>	11. <i>In thechaqui.</i>
5. <i>In thameuhi.</i>	12. <i>In thechotahui.</i>
6. <i>Inis cätholohui.</i>	13. <i>In teyabiitzin.</i>
7. <i>Ima tatohui.</i>	14. <i>In thaxitohui.</i>

Los *nemontemi* se llamaban *In tasyabire*, y no llevaban nombres ni signos de días.

El manuscrito tiene la correspondencia de las fechas de nuestro calendario y de algunas fiestas cristianas; pero de 1°

de enero á 1° de abril en que comienzan los *nemontemi* no tiene los días indios.

Comenzaba, pues, el año michuaca á 6 de abril.

El Sr. Orozco y Berra, que también lo incertó en su clásica obra, (12) «dándole la verdadera forma que debe tener y completándole en cuanto sea posible,» lo trae así:

	<i>I. In thacani.</i>		
Abril.	6 ynxichari	4 yn tzimbi	
	7 ynchini	5 yn thihui	
	8 yn rini	6 yni xotzini	
	9 yn pari	7 yni chini	
	10 yn Chon	8 yn yabin	
	11 yn thahui	9 yn thanini	
	12 yn tzini	10 yno Don	
	13 yn tzonyabi	11 yn yalbi	
	14 yn tzimbi	12 yn ettuni	
	15 yn thihui	13 yn beori	
	16 ynixotzini	14 yn thaati	
	17 ynrichini	15 yn bani	
	18 yn yabi	<i>III. In thecamoni.</i>	
	19 yn thanini	16 yn xichari	
	20 yno Don	17 yn chini	
	21 yn yalbi	18 yn rini	
	22 ynettuni	19 yn pari	
	23 yn beori	20 yn Chon	
	24 yni thaáti	21 yn thahui	
	25 yn Bani	22 yn tzini	
	<i>II. In Dehuni.</i>	23 yn tzonyabi	
	26 yn xichari	24 yn tzinbi	
	27 yn chini	25 yn thihui	
	28 yn rini	26 ynixotzini	
	29 yn pari	27 ynichini	
	30 yn Chon.	28 yn yabin	
Mayo.	1 yn thahui	29 yn thaniri	
	2 yn tzini	30 yno Don	
	3 yn tzonyabi	31 yn yalbi	
		Junio. 1 yn ettuni	

	2 yn beori	7 yn yabin
	3 ynithaati	8 yn thaniri
	4 yn bani	9 yno Don
<i>IV. In tturinehui.</i>	5 yn xichari	10 yn yalbi
	6 yn chini	11 ynettuni
	7 yn rini	12 yn beori
	8 yn pari	13 ynithaati
	9 yn Chon	14 yn Bani
	10 yn thahui	<i>VI. In iscatotohui.</i>
	11 yn tzini	15 yn xichari
	12 yn tzonyabi	16 yn chini
	13 yn tzinbi	17 yn rini
	14 yn thihui	18 yn pari
	15 ynixotzini	19 yn Chon
	16 ynichini	20 yn thahui
	17 yn yabin	21 yn tzini
	18 yn thaniri	22 yn tzonyabi
	19 yno Don	23 yn tzinbi
	20 yn yalbi	24 yn thihui
	21 yn ettuni	25 ynixotzini
	22 yn beori	26 ynichini
	23 ynithaati	27 yn yabin
	24 yn Bani	28 yn thaniri
	<i>V. In thamehui.</i>	29 yno Don
	25 yn xichari	30 yn yelbin
	26 yn chini	31 ynettuni
	27 yn rini	Agosto. 1 yn beori
	28 yn pari	2 yn thaati
	29 yn Chon	3 yn Bani
	30 yn thahui	<i>VII. Imatotohui.</i>
Julio.	1 yn tzini	4 yn xichari
	2 yn tzoyabi	5 yn chini
	3 yn tzinbi	6 yn rini
	4 yn thihui	7 yn pari
	5 ynixotzini	8 yn Chon
	6 ynichini	9 yn thahui
		10 yn tzini